

Інша «Партія Бога»

Удар по «Хезболлі» зміцнює позиції Нетаньягу.
Заради миру він повинен позбавити влади ще одну
групу фундаменталістів.

Щоб зрозуміти, чому нищівний удар Ізраїлю по «Хезболлі» – така потужна загроза для Ірану, Росії, Північної Кореї та навіть Китаю, потрібно розглядати його в контексті ширшої боротьби, що розгорнулася зараз у міжнародних відносинах замість холодної війни.

Після вторгнення ХАМАС в Ізраїль 7 жовтня я стверджував, що ми більше не перебуваємо в періоді холодної війни чи після неї. Я назвав це пост-пост-холодною війною: боротьбою між ситуативною «коаліцією включення» – гідними країнами, не всі з яких є демократіями, які сприймають майбутнє в ідеалі в рамках альянсу під егідою США, що буде спонукати світ до більшої економічної інтеграції, відкритості та співпраці з метою боротьби з глобальними проблемами на зразок змін клімату – та «коаліцією опору» з Росією, Іраном і Північною Кореєю на чолі – брутальними авторитарними режимами, які використовують свій супротив світу інклюзії під керівництвом США, щоб виправдовувати мілітаризацію своїх країн й утримання влади.

Китай перебуває десь посередині між цими таборами, бо його економіка залежить від доступу до коаліції включення, хоча керівництво країни багато в чому поділяє авторитарні інстинкти й інтереси коаліції опору.

Війни в Україні, Газі та Лівані варто сприймати в контексті цієї глобальної боротьби. Україна намагалася стати частиною світу включення в Європі – звільнитися від орбіти Росії та приєднатися до Європейського союзу – а Ізраїль і Саудівська Аравія намагалися розширити світ включення на Близькому Сході шляхом нормалізації відносин.

Росія намагалася перешкодити Україні приєднатися до Заходу (ЄС і НАТО), а Іран, ХАМАС і «Хезболла» намагалися перешкодити

Ізраїлю приєднатися до Сходу (зв'язки з Саудівською Аравією). Якби Україна приєдналася до Європейського союзу, інклюзивне бачення «цілісної та вільної» Європи було б майже повним, а клептократія Володимира Путіна в Росії стала б майже повністю ізольована.

І якби Ізраїлю дозволили нормалізувати відносини з Саудівською Аравією, це б не тільки значно розширило коаліцію інклюзії в цьому регіоні, яка вже розширилася завдяки Авраамській угоді між Ізраїлем та іншими арабськими націями. Це б майже повністю ізолювало Іран та його посіпак – «Хезболлу» в Лівані, хуситів у Ємені та проіранські збройні угруповання шиїтів в Іраку – які всі вели свої країни до занепаду.

Важко перебільшити, наскільки «Хезболлу» та її лідера Хасана Насраллу, вбитого ударом Ізраїлю в п'ятницю, ненавиділи в Лівані та в багатьох частинах сунітського та християнського арабського світу за те, як вони захопили контроль над Ліваном і перетворили його на базу для іранського імперіалізму.

У вихідні я розмовляв з Орит Перлов, яка відстежує арабські соцмережі для Ізраїльського інституту досліджень національної безпеки. Вона описала потік публікацій у соціальних мережах з усього Лівану та арабського світу, в яких святкували наближення кінця Хезболли та закликали ліванський уряд оголосити одностороннє припинення вогню, щоб ліванська армія могла перехопити контроль над південним Ліваном у «Хезболли» та забезпечити мир на кордоні. Ліванці не хочуть, щоб Бейрут був знищений, як Газа, і вони справді бояться повернення громадянської війни, пояснила мені Перлов. Насрала вже втягнув ліванців у війну з Ізраїлем, якої вони ніколи не хотіли, але такий наказ видав Іран.

На додачу до цього ліванці глибоко розгнівані через те, як «Хезболла» об'єдналася з сирійським диктатором Башаром аль-Асадом, щоб придушити демократичне повстання. Це наче зла відьма з «Чарівника країни Оз» померла, і тепер всі дякують Дороті (тобто Ізраїлю).

Але щоб смерть Насралли перетворилася на стабільне краще майбутнє для ліванців, ізраїльтян і палестинців, потрібно ще чимало дипломатичної роботи.

Адміністрація Байдена та Гарріс створює мережу альянсів, щоб надати стратегічної ваги коаліції включення – від Японії, Кореї, Філіппін та Австралії на Далекому Сході, через Індію та Саудівську

Аравію, Єгипет, Йорданію й аж до Європейського союзу та НАТО. Наріжним каменем усього проєкту стала запропонована командою Байдена нормалізація відносин між Ізраїлем і Саудівською Аравією, на яку саудівці готові погодитися за умови, що Ізраїль зі свого боку готовий буде розпочати переговори з Палестинською національною адміністрацією на Західному березі річки Йордан щодо спільного розв'язання конфлікту.

І в цьому вся фішка.

Ретельно проаналізуйте промову прем'єр-міністра Ізраїлю Біньяміна Нетаньягу перед Генасамблеєю ООН. Він дуже добре розуміє боротьбу між коаліціями «опору» та «включення», про яку я говорю. По суті, ця боротьба була ключовим елементом його промови.

Яким чином? Під час свого виступу він показав дві мапи, одну під назвою «Благословення», а іншу – підписану як «Прокляття». В останній Сирія, Ірак та Іран позначені чорним кольором як коаліція, що блокує зв'язки між Близьким Сходом і Європою. На мапі «Благословення» Близький Схід, зокрема Ізраїль, Саудівська Аравія, Єгипет і Судан, позначені зеленим кольором, і по них намальована червона стрілка в обидва боки, показуючи, що вони слугують місточком, що поєднує світ включення в Азії зі світом включення в Європі.

Але якщо уважно подивитися на мапу «Прокляття», там зображено Ізраїль без кордонів з Газою й окупованим Ізраїлем Західним берегом Йордану (ніби його вже анексували – що і є метою ізраїльського уряду).

Ось це і є фішка. Нетаньягу хоче розповісти світові, що Іран і його прибічники – головна перешкода, яка не дає світу включення простягатися з Європи через Близький Схід в Азійсько-Тихоокеанський регіон.

Я не погоджуся. Наріжний камінь цього проєкту – нормалізація відносин між Саудівською Аравією й Ізраїлем завдяки примиренню між Ізраїлем і поміркованими палестинцями.

Якби Ізраїль зараз зробив крок назустріч і розпочав діалог про дві держави для двох народів із реформованою Палестинською національною адміністрацією, яка вже прийняла мирну угоду в Осло, це був би дипломатичний нокаут, що доповнив і зміцнив би військовий нокаут, який Ізраїль щойно завдав «Хезболлі» та

ХАМАС.

Це повністю ізолювало б сили «опору» в регіоні та позбавило б їх вигаданого щита, яким вони послуговуються – що вони нібито є захисниками Палестини. Це б найбільше шокувало Іран, ХАМАС, «Хезболлу», Росію і навіть Китай.

Але, щоб це зробити, Нетаньягу мусив би піти на ще більший політичний ризик, ніж той військовий ризик, на який він пішов, вбивши керівництво «Хезболли», вони ж «Партія Бога».

Нетаньягу мав би порвати з ізраїльською «Партією Бога» – коаліцією праворадикальних євреїв, які переймаються правами єврейських поселенців, і месіанців, які хочуть, щоб Ізраїль постійно контролював територію від Йордану до Середземного моря без жодних кордонів – як на тій мапі, що він показав в ООН. Ці партії допомагають йому утримувати владу, тож йому б довелося замінити їх на ізраїльські центристські партії, які, я певен, готові були б з ним співпрацювати в такому разі.

У цьому й полягає великий виклик сьогодення: боротьба між світом включення і світом опору зводиться до багатьох аспектів, але зараз жоден з них не має такої ваги, як бажання Нетаньягу доповнити удар, завданий по «Партії Бога» в Лівані, таким самим політичним ударом по «Партії Бога» в Ізраїлі.

Переклад з англійської Наталії Сліпенко

(c) The New York Times

Томас Л. Фрідман

Томас Л. Фрідман (Thomas L. Friedman) веде колонку з питань міжнародної політики в The New York Times. Свою роботу в цій газеті він почав 1981 року і тричі ставав лауреатом Пулітцерівської премії. Він автор семи книжок, зокрема "Від Бейрута до Єрусалима", яка була відзначена Національною книжковою премією.

